

Slechtvalken in Zuid-Holland 2019

In 2019 zijn in Zuid-Holland en Westelijk Noord-Brabant **34 territoria** vastgesteld. Bij 5 territoria is niet gebroed of is het onbekend of er echt is gebroed. Van de resterende **29 broedsels** zijn er **5 mislukt** en dus bleven er **24 succesvolle nesten** over.

Die 24 geslaagde nesten leverden **63 uitgevlogen jongen** op waarvan er 55 zijn geringd. Van die 55 jongen is het geslacht bepaald: 20 vrouwen (36%) en 35 mannen (64%).

Het **gemiddeld legbegin was 12 maart** en varieerde van 1 maart tot 31 maart ($n=20$). Gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per geslaagd nest is 2,6 tegenover 2,9 in 2018. De **gemiddelde legselgrootte is 3,3** ($n=15$).

Overall dus een iets minder jaar voor de slechtvalken: aantal broedpogingen, jongen per geslaagd nest en dergelijke waren allemaal iets lager dan vorig jaar. Wat vooral opviel was het **grote aandeel jongemannen**(64%) en dat er **vroeg werd gestart**: Het gemiddelde legbegin over de laatste 5 jaar was gemiddeld 17 maart (15/3 -19/3) en dit jaar dus 12 maart.

Ook dit jaar werd er weer **gevochten**: op 16 april werd er een gewonde slechtvalkvrouw (met een broedvlek !) vanuit Papendrecht binnengebracht in de Vogelklas Karel Schot. Die vindplaats in Papendrecht is vlakbij een bekend broedlocatie nabij de **Merwedebrug**, gezien de broedvlek en de datum had ze waarschijnlijk eieren of hele kleine jongen: dit broedsel is dus helaas verloren gegaan. Na herstel is deze 9-jarige dame (in 2010 als nestjong geringd in Velzen) op 5 mei in de Hoeksche Waard losgelaten. Ze is onder andere op 12 mei en 24 augustus weer op de broedlocatie gezien. Volgend jaar dan maar weer ?

In de **Waalhaven** liep het allemaal nog slechter af. Het slechtvalkpaar aldaar had 4 jongen die eigenlijk al bijna op uitvliegleeftijd waren toen het vrouwtje daar dood is gevonden. Ook hier wezen de verwondingen op een gevecht. Op de foto hiernaast het vrouwtje in betere tijden, rechts zijn de jongen en een ei zichtbaar. Soms wil het mannetje dan nog wel eens alleen door gaan met voeren, maar

klaarblijkelijk niet in dit geval en dan rest de jongen niets anders dan (door de honger gedreven) maar proberen uit te vliegen. Twee van die jongen zijn gevonden en kwamen in de Vogelklas terecht en een derde hebben wij van de toren afgehaald. Alle drie de jongen waren vermagerd en verzwakt en wogen nog maar de helft van wat ze eigenlijk behoorden te wegen.

Twee jongen hebben het overleefd en zijn ondertussen vrijgelaten, één heeft het niet gehaald. Het vierde jong is na het ringen nooit meer gezien.

Ook zijn er altijd wel een aantal territoria waar om onduidelijke redenen een broedseizoen ineens "niets" gebeurd, waarschijnlijk heeft ook dat te maken met verstoring van indringers. Zo is er om onduidelijke redenen dit jaar geen broedpoging geweest bij **Meneba**, maar in ieder geval is dat mannetje (herkend obv kleuring) gefotografeerd vlakbij de nestplek van het **Erasmus 2Km** verderop. Of hij aldaar deel was van het broedkoppel is waarschijnlijk, maar niet met zekerheid te zeggen: in ieder geval is er daar 1 jong succesvol uitgevlogen, zij het ook hier weer met hulp van de Vogelklas. Dit jong is een maand later weer in Werkendam teruggezien.

Ook van de **D'arcyweg Europoort** is een jonge slechtvalk binnen gebracht in de Vogelklas. Omdat de jonge valk eigenlijk niets mankeerde en er nog steeds oudervogels rondvlogen is dit jong een week later (en dus een week vliegvaardiger) weer losgelaten.

In de **Stormpolder** in Krimpen is het niet geheel duidelijk: de keer dat de nestkast is bekeken was hij leeg maar er waren daar meerdere valken (meer dan 2) en er zijn ook paringen gezien. Ook later zijn er geen tekenen van jongen gezien.

Bij **Heerema in Zwijndrecht** was er ook sprake van een extra valk, maar hier ging het om een valkeniers vogel, waarschijnlijk dezelfde valk als ik zelf in Puttershoek al eens oog-in-oog heb gestaan. Ook hier mislukte het broedsel: in de stalen binten lag 1 ei, zie foto hiernaast.

De nieuwe kast in de kerktoren van **Alphen (NB)** is niet gebroed, dat wil zeggen: niet door een slechtvalk. Bij inspectie na het broedseizoen vonden we de overblijfselen van een geslaagd duivennest!
#LivingOnTheEdge

De nestkast op de toren van het **Neherpark** in Leidschendam is verplaatst naar een betere plek en resulteerde gelijk het uitvliegen van 3 jongen en daarmee het eerste geslaagde broedsel voor het broedkoppel in deze samenstelling.

Uit Zevenhuizen en Sprang-Capelle kwamen meldingen van een broedgeval in een hoogspanningsmast. **Zevenhuizen** mislukte, in **Sprang-Capelle** vlogen 2 jongen uit.

Alle drie de "vaste" Slechtvalk paren van de **Hoeksche Waard** waren dit jaar succesvol. Het westelijke paar bracht 2 jongemannen groot, het Haringvlietbrug-paar ook 2 jongen: een jongedame en een jongeman. Het oostelijke territorium bracht, na een jaar over te hebben geslagen, 3 jongen: 2 jongemannen en een jongedame.

	2019	2018	2017	2016	2015
Aantal territoria	34	36	35	32	27
broedpogingen	29 (100%)	30 (100%)	31 (100%)	28 (100%)	21 (100%)
geslaagd	24 (83%)	25 (83%)	26 (84%)	22 (79%)	16 (76%)
mislukt	5 (17%)	5 (17%)	5 (16%)	6 (21%)	5 (24%)
Legselgrootte gemiddeld	3,3 (n=15)	3,5 (n=17)	3,3 (n=15)	3,5 (n=13)	3,9 (n=11)
Aantal uitgevlogen jongen	63	76	72	52	43
geringd	55 (100%)	60 (100%)	57 (100%)	41 (100%)	37 (100%)
jongedames	20 (36%)	25 (42%)	29 (51%)	18 (44%)	16 (43%)
jongemannen	35 (64%)	35 (58%)	28 (49%)	23 (56%)	21 (57%)
jongen per geslaagd nest	2,6	2,9	2,7	2,4	2,7
Legbegin	1/3 - 31/3	2/3 - 23/4	2/3 - 13/4	3/3 - 20/4	2/3 - 31/3
gemiddeld	12/3 (n=20)	19/3	19/3	19/3	17/3

31 mei 2018: Gezellig op bezoek bij de jongen

Zuid Holland - 2019	Status	Legsel	Jongen	Legbegin
Alphen ad Rijn, Cellnex Mediatoren	Broedpoging, jongen geringd	4	4	20-mrt
Briele, Catharijnek	Territorium	-	-	-
Delft, Bouwkunde, TU-Delft	Broedpoging, jongen geringd	4	4	9-mrt
Den Haag, Bethlehemkerk (Leyenburg)	Broedpoging met jongen	3	3	8-mrt
Den Haag, Jacobuskerk	Broedpoging, jongen geringd	4	3	1-mrt
Den Haag, Oostduinen	Territorium	-	-	-
Dordrecht, Merwede brug	Mislukt	-	-	-
HaringVlietBrug	Broedpoging, jongen geringd	-	2	16-mrt
Hoeksche Waard Oost	Broedpoging, jongen geringd	-	3	31-mrt
Hoeksche Waard West	Broedpoging, jongen geringd	-	2	16-mrt
Krimpen a/d IJssel, Stormpolder	Territorium	0	-	-
Leiden, Uniper Centrale	Broedpoging, jongen geringd	3	1	9-mrt
Leidschendam, Neherparktoren	Broedpoging, jongen geringd	4	3	15-mrt
Noordwijk	Mislukt	1	-	-
Rdam, BP (voorheen Nerefco)	Broedpoging, jongen geringd	-	1	-
Rdam, Erasmus Medisch Centrum	Broedpoging, jongen geringd	-	1	-
Rdam, Europoort, Q8	Broedpoging met jongen	-	2	-
Rdam, Heijplaat, Cellnex Mediatoren	Broedpoging, jongen geringd	4	4	9-mrt
Rdam, Maasvlakte, Uniper Centrale	Broedpoging, jongen geringd	4	3	27-mrt
Rijswijk, Klokkentoren	Broedpoging, jongen geringd	4	3	10-mrt
Zevenhuizen, Eendrachtspolder	Mislukt	-	-	-
Zoetermeer, Gemeentehuis	Broedpoging, jongen geringd	-	3	2-mrt
Zwijndrecht, Heerema / Oceanco	Mislukt	-	-	-

Zeeland - 2019	Status	Legsel	Jongen	Legbegin
Goes, Cellnex Mediatoren	Broedpoging, jongen geringd	4	4	9-mrt

Noord Brabant - 2019	Status	Legsel	Jongen	Legbegin
Bergen Op Zoom, Cargill	Broedpoging, jongen geringd	4	3	2-mrt
Etten-Leur, Isover	Territorium	-	-	-
Geertruidenberg, RWE Amercentrale	Broedpoging, jongen geringd	-	1	7-mrt
Geertruidenberg, RWE Amercentrale 9	Mislukt	2	1	-
Heijningen, Bayards	Territorium	-	-	-
Loon op Zand, Cellnex Mediatoren	Broedpoging, jongen geringd	2	1	24-mrt
Moerdijk, RWE	Broedpoging, jongen geringd	-	4	6-mrt
Moerdijk, Silo Vliegassie	Broedpoging, jongen geringd	3	3	12-mrt
Roosendaal, Cellnex Mediatoren	Broedpoging, jongen geringd	-	2	8-mrt
Sprang-Capelle, HSM	Broedpoging met jongen	-	2	-

Groen = nieuw territorium/broedpoging of eerste geslaagde of eerste keer geringd

Met dank aan: Ad Kivits (Essent), André de Baerdemaeker (BSR), Arend Lagrouw, Bas Kessels (Shell), Ben Vink (IHC), Arie Kwakernaak (NestkastLive.nl), Bart Pluijmers (Heerema), Bart Vastenhouw (TU-Delft), Chiel Camping (RWE), Ed Langbroek (Meneba), Els Marijs, Ferry van Stralen (Gunvor), Fons Bongers, Garry Bakker (BSR), Guido Aijkens, Hans Gebuis, Harrie Timmermans, Hans vd Langekruis, Henk Baas (Gem. Zoetermeer), Henno MacDaniël (Tennet), Johan Quist (Bethlehemkerk), Joost van Wingerden, Karl Anker, Laurens vd Wind, Leonard Kasteleyn, Melis Visser (Lyondell Bassell), Marcel van Eijl (Uniper), Marco Coenradi, Martin Prins (RWE), Marco Vriens, Mark van der Zijden, Nico Haanappel (Vliegasonie), Patrick den Ridder (Cargill), Peter Bultena (Uniper), Peter van Geneijgen (WSN), Renske van de Wetering (Uniper), Rian Willemen (RWE), Ronald in't Veld (SBB), Samantha Koch, Sander Elzerman, Sander Thuis, Teun Schoemaker, Thea van Gogh, Ton Snijders (Uniper), Winfried van Meerendonk, Yvonne v/d Maat, de dierenambulances, de vogelasielen en de terrein eigenaren.

26 april 2019: Vrouwtje X8 met de skyline van Den Haag op de achtergrond.